

15
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. *Class. I. 32/1970*

41
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δευτ. 1969 / Μάρτιο 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις). *Μυρόβιλλον*.
(παλαιότερον ὄνομα : *Μεράναβον*, Ἐπαρχίας *Τρικάλων*,
Νομοῦ *Τρικάλων*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Κωνσ*
Καλοφιδάνης. ἐπάγγελμα *Διδάσκαλος*
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Μυρόβιλλον - Τρίκαλα*
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ξεταζόμενον τόπον... *Τρία ἔτη*...
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Γλένος ἡ Γυρόπας* *Εὐαγγέλης*...

ἡλικία... *72* ὡς γραμματικαὶ γνώσεις... *Δυσκοινητ*

..... τόπος κατοικωγῆς *Μυρόβιλλον*
οἱ Ράβης, Κραμακίαν, Τρίκαλα... *78* ἔτη.

β) *Πατρὶς καὶ πατρὶς διαμονή* *Μυρόβιλλον*

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; *Διὰ σποράν αἱ περὶ τῶν Ἀετῶν, Παριέν*
καὶ αἱ ἐξ ἐπὶ τῆς πρόποδας καὶ βοτάνης. Διὰ βοσκὴν αἱ περιοχαὶ
τῶν ἐπὶ τῆς βοσκῆς καὶ παρὶς τῆς κατὰ τὸν ὁδὸν
Υπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; *Μικροὶ ἐπὶ τῶν χωρῶν...*
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους) γ) εἰς Κοινότητας δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
Ἀλλὰ ἐξ ἐνός καὶ πρόσωπα εἶναι ἐξ ἐπὶ τῶν Κοινοτήτων καὶ μερταί
ἐξ ἑκείνων εἰς τὴν γαίαν...
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν τοῦ συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; *Τὴν δίδωμι εἰς τὸν θάνατόν του*.....

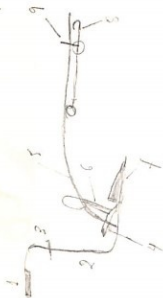
- β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν; *Ἀσχολεῖται μὲν τὴν γεωργίαν καὶ μὲν τὴν κτηνοτροφίαν... ἀσχολεῖται...*
- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν; *Ἀσχολεῖται καὶ εἰς τὴν γεωργίαν...*
- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα: τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους; ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των; *Ἐξ. καὶ κληματα... καὶ τὴν γεωργίαν ἐργάζοντο ἄτομα μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των καὶ εἰς τὸ 1/3... εἰς τὸ 1/2 καὶ 1/3...*
- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.). *Κολλῆγοι. Ποῖα ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις;... Ἐξουσιάζοντο ἐν τῇ κοινότητι καὶ ὅτι ἐργάζοντο...*
- 3) Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα); *Ἐξ. εἰς τὸ 1/3 καὶ 1/2...*
- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θερίσμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον; ἡμερομισθίου εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος; *Δὲν ἐχρησιμοποιοῦντο ἐργάταις...*
- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο; *Δὲν ἐχρησιμοποιοῦντο...*
- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας; *Δὲν ἐπήγαιναν εἰς ἄλλαν τόπον...*
- β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς: ὡς ἐργάται... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (υπογιατζίδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ.; *Παρέειδεν... εἰς τὸ 1/2 καὶ 1/3... καὶ εἰς τὸ 1/3...*

1. Χειροσάβη
2. Μαστίχα
3. Περὶ ἀβόρα καὶ ὁσίου
4. Πνεύα
5. Ζαδαρί
6. Πιδυ
7. Πύον
8. Πύον
9. Στρώτος καὶ βόβα

ΑΘΗΝΩΝ

Σύμπαν ἀπορρα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῆς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

με ζωϊκὴν κόπρον

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... Τὸ 1950

Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... Τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.

ἀπὸ τοῦ 1950 μηχαναὶ εἰς χρῆσιν

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονότερο, δίτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον, τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... Τὸ 1950 κατεσκεύαζε καὶ προμηθεύεται

μονότερο. Σὺς πρῶτος τοῦ δίτερου ἄροτρον. Ἐπρωμυθεύετο ἀπὸ τοῦ ἐργασταρίου

- ✓ Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον μετὰ τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. χειρολαβὴ 4. ἔνι 7. στοιβάρι 10. χειρὶ

2. μονίτηρα 5. 8.

3. - 6. σπάθι 9.

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) Δὲν χρησιμοποιεῖται

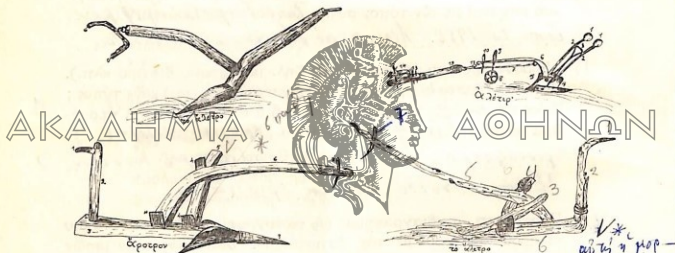
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ Δὲν χρησιμοποιεῖται

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) Δ. ἐν. Χ. ρ. υ. β. ι. ρ. ι. ο. τ. ρ. ι. εἴ. τ. α. ι.

5) Μηχανή ἀλωνισμού ... Δ. ἐν. Χ. ρ. υ. β. ι. ρ. ι. ο. τ. ρ. ι. εἴ. τ. α. ι.

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον ... Π. ο. ο. π. ρ. ι. ... α. ο. ο. ζ. η. γ. ... ε. κ. ... ρ. ι. ι. η. γ. ... κ. α. τ. ρ. ο. π. εἴ. α. σ. η. γ. ... ξ. ἰ. λ. ἰ. ν. α. ... ἄ. ρ. ο. τ. ρ. ο. ν. ...

- ✓ 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ; *

- ✓ 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. χειρὰ	6. ...	11. ...
2. μονιέρη	7. ...	12. ...
3. γέρα	8. ...	13. ...
4. σπάρη	9. ...	14. ...
5. σιαλάρη	10. ...	15. ...

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησην).

- ✓ 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὧλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου. *

* Αἰκῆς τῆς
μορφῆς διαφόρων
καὶ χωραφίαι

- ✓ 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; .....

* ὅς σημειωθῇ ἐν αὐτῇ

- 6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; .....

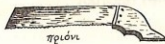

ὅς σημειωθῇ ἐν αὐτῇ
τὸ ξύλον ἐκ
- ἢ σιδήρου ἐκ
- ἢ σιδηροῦ ἀρότρου.

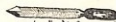
- σιδηρεῖο
- ἢ ὕνι
σιδηρεῖο

κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
ριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.). .....

πριόνι

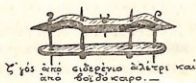
ἀρίδα

πριόνι ἢ ξυλοφαί (ἀρνάρι)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Παλαιότερον.. βόες.. σήμερα.. και ἡμίονος*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *Παλαιότερον.. δύο βόες.. σήμερα.. δύο βόες.. ἢ ἡμίονο*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με' δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Ἦτο ποτε εἶναι ἀναγκαῖος*

✓ Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λοῦριά, λοῦρα, ζευλές, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- ✓ 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

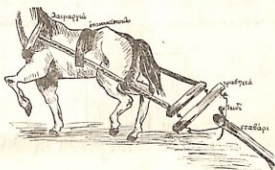
- ✓ 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Ὁ κρίκος εἶναι ξύλινος καὶ εἰς τὸν Ἀσπιάχη.. Προσδένεται εἰς τὸν ἀροτρον ξύλινος με' λουριά.*

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; *Ἀπὸ το' 1940 καὶ ἐν- τὸν*

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.../.....

εἰς καλὴν

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποίος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποία
ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας *ἔργον ἐστὶν ἀνδρῶν*

*καὶ ἡ γυναῖκα βοηθεῖ καὶ ἐν τῇ κατὰ τὴν
μ. π. αἰ. (κομμάτια καὶ αἰ. 19)*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *Τοποθετεῖται ἐπὶ τοῦ βοδιοῦ καὶ ἐν τῇ
ἐκείνῃ τοποθετεῖται ὁ ξύλινος ἐπὶ τῶν βοδιῶν. Δένονται οἱ
φύλακες. Ἀναμεινύεται τὸ σταθμὸν ἐν ἀρ. ὄργων. Πένη μὲν σααί
καὶ τὴν γῆν. Τοποθετεῖται ἡ ἀροτρον. Τὰ ὄργανα τῶν*

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....
*ὁμοίως ἐπὶ τῶν βοδιῶν καὶ ἐν τῇ ἀροτρον. Τὰ ὄργανα τῶν
καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν ἀροτρον καὶ ἀρχίζει τὸ ὄργωμα*

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

*ἡ ἀροτρον. τὰ ὄργανα τῶν βοδιῶν καὶ τὰ ὄργανα
ἐν τῇ ἀροτρον καὶ τὰ ὄργανα τῶν βοδιῶν
ἐν τῇ ἀροτρον.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

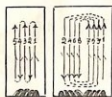
ΑΘΗΝΩΝ

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακίαις) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

- *Μὲ τὸ βιδιερὸν μονόξιστρον περιγερειομένης...*
 - *Μὲ τὸ ξίδινον κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἐκ καλωδίου.*

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

+ α +
β +

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λαοὺς (δηλ. σπορὰς ἢ σπορίδας, ντάμιες, σιασιές, μεσθράδες κ.λ.π.) ;

Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα ἐγένετο καὶ γίνεται ἐξ λαοὺς (σπορὰς).

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λαοὺς (ἢ σποριά) ; μετὰ αὐλακίαν ;
Μετὰ αὐλακίαν

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἄροτρον ;

Μόνον μετὰ σκαπάνην καὶ μὴ μετὰ ἄροτρον.

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτρίσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διανοίξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὕνι : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Καθέτως ἐξ τῶν ἰδιώματων.

Πλαγίως ἐξ τῶν παλαιῶν καὶ νέων.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

Δύο ἢ τρία Ἀροτρίαν - λάνιν. διὰ τοῖς
σιτοῖς τὸ φθινόπωρον
α' ὀργωμὰ β' διβόλισμα γ' σπορά

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Τὸ φύτευμα γίνεται μετὰ πέντε
ἀπὸ τῆς σποράς. ....

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἄσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν. ....

Ὁ δὲ πρὶν ἀφαιρεθῇ σιτάρι

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Δύο ἢ τρία ἢ τετράκις. ....

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ....

Χρησιμοποιεῖται ὁ τρουβοῖς. Ἐξ αὐτοῦ λαμβάνεται μετὰ τὸ ἑνὶ χερί (πλόχερο) καὶ σπασσοῦνται

β) Μετὰ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὄνι κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλει-
ψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

Μεῖς ἔλαψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, πού ἔχει
τοποθετηθῇ ἐν τῷ ἄκρον (πρὸς τὴν χερσιν
ἐν) τοῦ βουκέντρου.

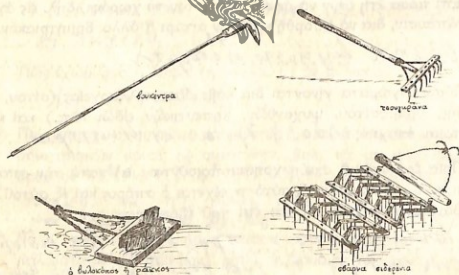
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι-
σμα, διβόλισμα); .....

Γίνεται σβάρνισμα ἢ διβόλισμα

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα,
τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων
περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
διάσματα ἢ φωτογραφία. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
διάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

Ἡ σκαφή γίνεται μετὰ τὴν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

Ο καμίζ χρησιμοποίηται διὰ τὸ σκαφίρειν
ἡδὲ καὶ τὰ πάντα σκαίει τὸ σκαλίωμα.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὀργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

Ἐπαντα τὰ γένη αἱ ὀργωγῆς. Ἀπὸ τοῦ κα-
λοῦνται ὀβυλονόποι. Μετακινεῖται κερὶ αὐ. πρὸ τοῦ
δυσάφιστον.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
ρὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια, ἐκάστου
εἴδους.

Διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Τὰ ὀσπρία
καὶ ἄλλα μὲς τοῦ τσάλια μὴ τσάλια
καὶ ἀπὸ ἑνὸς ἢ δυο τσάλια. Γίνεται ὀργωγῆς
ἐξ ἡρακίμης ὀργῆς ὀργῆς ὀργῆς.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
ζώων· π.χ. ῥόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

Τὰ ἄχονα ὀργῆς.

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές)
καὶ ἄλλως.

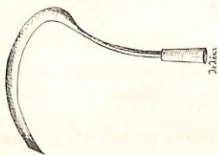
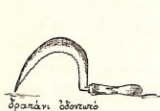
Πρὸ τοῦ 1920 ἐσπέρνοντο ἐξ ἡρακίμης.
Μετῆς τοῦ ἐξ ἡρακίμης (40 χροῦ).

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερίσμοῦ.

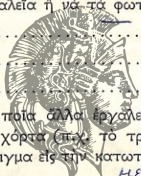
- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον θερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *Μὲ δρεπάνι.....*

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *Παλαιότερον με δρεπάνι, σήμερον με κόσσα.*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....
Παλαιότερον ὁμαλὴ... σήμερον ὀδοντωτή...

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....
Ἡ χειρολαβὴ... ἦτο ξύλινη... Δὲν εἶχε ἰδιαίτερον ὀνομασίαν

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *τὰ δρεπάνια τὰ ἐργασία... τὰ ἔχοντα νόψι, οἱ εἰδυρονχοί*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *ἦτο παλαιότερον καὶ σήμερον ἐν χρήσει ὁ θερισμὸς διὰ χειρὸς (ρόβι, γαίης, ρεβιθῶν, γασσίρια)*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *10. ἐκατοστά. ἐπὶ τὸ ἐδάφος.*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμειναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *ἀποσταλκία*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποδέτουν τὰ δρε...*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Παλαιότερον χεριές... σήμερον πιάσματα. χεριές... μαζί (χειρὸς ἀπ' ἀλλήλων, πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν... διασταυρώνονται)*

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζὶ δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ... *ἀγκαλιὰ* .....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; .....

... *ἄνδρες καὶ γυναῖκες* .....

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ἐξκοπῆς) ; Ποία ἦτο ἡ αἰμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν) .....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λουντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

... *οὐδὲν ἔφεραν* .....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

... Συνηθ. ἔρχ. γε. πάλ. Δευτέρ. α.ν. ....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

... Συνηθ. δημοιομοί. τραγούδια. ....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάβαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. ....

... Βράζαν. γίν. σταχυν. μετὰ τὴν φάλα, τὴν μισομεινισμένην. καὶ δένει. καὶ δεμάτιστα. ....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύν.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

... Τημέριον. μίαν ἡμέραν. μετὰ τὴν θερίσιν. καὶ μέγιστα πέν. ἑσπέραν. ....

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Οἱ γυναῖκες τὰς μετέφερον καὶ οἱ
 ἄνδρες τοὺς ἔδιναν μὲ τὰς μονομερῆ
 νους στάχους. Παλαιότερον τὸ δέσιμον
 ἐγένετο μὲ γλάνδα ἀπὸ γυνιδῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΛΟΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Συνεκεντρώνοντο εἰς ἓνα μέρος τοῦ
 θερισμένου ἀγροῦ, τύπον θυμωλίδος.
 Κατόπιν μετέφεροντο εἰς τὸ ἀλώνι.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

...*Ἀρχιέε. πρὸ. τοῦ. 1920. τὸ. φύτεμα*
γίνεται. ἐν. Μαρίον......

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....*Μ.Ε. Β.Υ.Α. ΠΑΝ.*.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐὰν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....*Β.Χ.*.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .....

.....

.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

..... *Μετφεροντο εἰς τὸ ἀλώνι.* .....

.....

.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; .....

.....

.....

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; .....

..... *Παλαιότερον... ἀλώνισμα ἐγένετο καὶ ἐς τὸ σπῆτι. Μὲν καὶ ἐδικοῦ ζῆλο (κόπανο) τὸ στομματοδαντε χεῖρες-χεῖρες.* .....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; .....

..... *Ἐξω τῶν χωρ. εν. - Παλαιαν... τὸν κυμινέων καὶ... τὸν παλαιότερον λόγον.* .....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσότερας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

*Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς περισσότερὰς οἰκογενείας
μὲ τὴν βειράν, ὅπου ἐξίνετο ὁ θεριστής*

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

Ἰούλιον - ὅκτωβριον

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

*Χρησιμοποιεῖται χωματάλωνα
καὶ πετράλωνα*

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) .....

*Ἐπισκευάζεται μὲ μείγμα χώματος
καὶ υἱοῦ πρην βοτάνης*

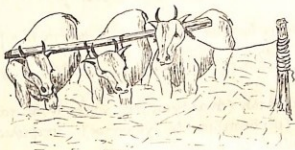
- 9) Ἡ ὥς ἂνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἔναρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

Ὁποιοδήποτε

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.
 Ἡ πρῶται βεῖρά (πρὸς τὸ κέντρον, ὅπου ὁ...
 βίβλος) τοποθετεῖται μετὰ τοὺς σταχύων ὁδούς. καὶ
 ἐξ αὐτῆς οἱ ὑπόλοιποι βεῖρες μετὰ τοὺς σταχύων ὁδούς.
 καὶ μεσοί

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων, διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
 ῆσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). *ΜΕ ἵππον*

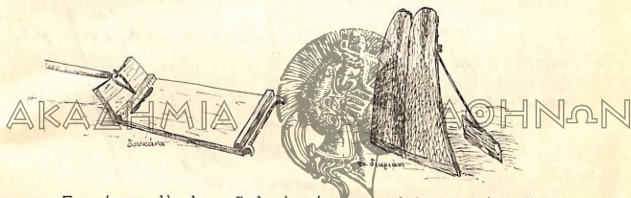
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένου ζώου (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθετῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιστοῦ ἑλκυστήρ, ὑψοῦς δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
 στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν ζώων, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἐρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

*Εἰς τὸ κέντρον ὑπάρχει ὁ στυλὸς (στηγερὸς)
 ἀπὸ ὅπου ἐξαρτᾶται τὸ βελόνι, τὸ ὁποῖον ἐν
 βίνεχίαις ἐκτρέφεται καὶ καὶ τῶν ζώων, ὡς καὶ
 ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα.*

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλείας,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλὸς εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιστοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
 μένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλείας περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Προειμένον
 δια' αὐτοῦ... Δένεται τὸ ἔκτοι... ἀπὸ τῶν... στύλων
 «στρήγερων» καὶ ἐνδοκίτιας ἢ ἀλλῇ ὁμῇ ἀπὸ
 τῶν... ἢ ἔτι καὶ πολλὰ τὰ... τὸ ἔκτοι... ἐνδεέσαι
 αὐτὸ... καὶ τὰ... ἴσθμιν...

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
 χανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
 ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
 ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
 σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
 διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο
 μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι,
 βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
 διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
 ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
 ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνι-
 στικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία,
 ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

... Δέν... χρησιμοποιεῖται... ἄλλο... μηχανήμα... μέσον
 ἐν τῇ... ἴσθμιν...
 -... Κομμικαὶ καὶ ρεβίθια... σπουδαῖνται με'
 ἰδίως... ἔτι... (κόμματα)...

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην. ;.....

..... Ἀπὸ τῆς 10^{ης} πρῶην. ἕως τῆς
..... 4^{ης} ἀπογευματινῆς.....

- 12) Ποῖα ἄλλα ἄλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

..... Χρησιμοποιεῖται ξύλινον διαιρείαν μέ-
..... ζῖον. Τόιαρα λία.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχυν ; .....

..... Μὲ τὸ διαιρείαν.....

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἄλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

..... Κα. φιο. κ. τ. εἰ. κ. ι. *¹.....

οι ἄλλοι, οἱ ὅποιοι

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν, δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην. ; .....

Ἀπὸ τῆς 10^{ης} πρῶτην. ἕως τῆς
4^{ης} ἀπογευματινῆς .....

- 12) Ποῖα ἄλλα ἄλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

Χρησιμοποιεῖται ξύλινον διαιριάν. μέ.
ζρία. Τόσσα λεί .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχυν ; .....

Μὲ τὸ διαιριάν .....

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἄλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχοῦ
φ' ἐκέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). .....

Κα. ριαντζέι. *¹ .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

6 x 10 cm (αναδ.)
1. μέτρ.

υπομονή

ξύλο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 5) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν .....

ἕνα. εἴπαμε, λέγεται ἕνα, εἰς ἓν. τὴν
ἡμέραν ἤλωνίζοντο σίτον. κριθὰς. βρώμης.

* 1 χρυσοποιεῖται καὶ ἡ
φ' ἡμέραι, ἀλλὰ μὴν
ἐξ ὧν ὄργον

90' κέντρα
(διὰ τὰ θύλα)

90' κέντρα
(διὰ τὰ θύλα)

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνησθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ τοῦ ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. κοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνισαῖοι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδινὰ ἢ ἀγέλας καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμὸν .....

Ὁ ἴδιος ὁ γεωργός.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ ζῶα καὶ μετὰ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Μετὰ κόπανον

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

Στον μετόξιν. Κατασκευάζετο ἐκ
πλατάνου. μήκος 60-70 ἐλ. πᾶχος 7-8 ἐλ.

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου*
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).. *ἴ.ε. κοπτεῖ κίερα. ἐγίνετο..*

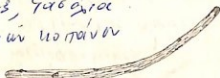
εἰς τὴν αὐλήν... ἢ χρῆσις τοῦ κοπάνου ἐγένετο..

ἢ γὰρ ρεβίθου, φακῆς, φασφάγου

* *Γίνετο χρῆσις καὶ τῶν δύο μορφῶν κοπάνου*

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα
 μικροῦ ἀμφοῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
 Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
 παραγωγῶν; .....

μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν...

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
 Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
 στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

...Τὸ κοπάνισμα... ἔγινετο... ἐπὶ ξύλιν. ἑστῶτο
διὰ πᾶν ἀποχωρισμὸν τοῦ καρποῦ.....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἔτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἔλεγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

...Συνὶ δὲ διμερειαῖα τραγούδια.....

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) .....

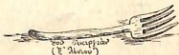
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοησμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

...Δὲν τοῦ ἀνεμίζουσαν — μέ ξύλιν. ξικάρι *

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλου ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Οὐ βυρὸς ἔχει ἐκὺμα σφρογγιάν,.....
οὐδ' αὖ ἔθιμον.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

... ξιφάκι φ. τ. ν. α. φ. ο. (.. ξιλόφυλλαρε.).....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶς (ἀνεμίζει)· ἀνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

... οἱ ἀνδρες.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Ταῖ παραμένοντα τεμάχια λέγονται χονδρὰ
λ. 176α —

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

.....
.....
.....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα, πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

... μέ. τῶ. νόστινο. ἐπὶ γυναίῃ
Παλαιότερον τὸ νόστινο ἦτο σφραγίτινο.
Σύμ. ε. ν. ἐλαίου. Ἰννευεδνί.

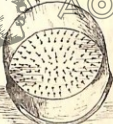
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρῶθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

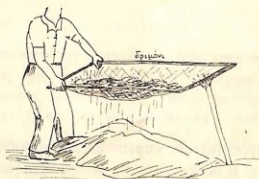
ΑΘΗΝΩΝ

κοσκίνο πάλαιό· δερμάτινο

κόβρος ἢ ἀρυλόρος

ἐριμόνι

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

- 7) "Όταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

Ἰχνογραφία τοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ φτυαρίου
 ἐπὶ τοῦ σωροῦ καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς
 ἐδιδίμεν

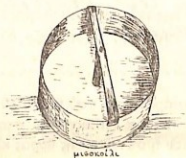
- 8) Ἄ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

.....
 .....
 .....
 .....

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Παλαιότερον ἐμετράτο μετ' αὐτῆς εἰδούρας
Περικειμένης αὐτῇ 15. ὀκάδων.....

μισοκοίλι

κούρταλος

- 2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγοφυλακιάτικο,
γ) τὸ γυφτιάτικο,
δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

Εἰς τὸ παπαδιάτικον μετράζον (μετριάτικο)
εἶπο' 1 εἰδούρα ἐξ εὐαιστοῦ.....

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

Παλαιότερον ἐξ κενθέρια. Οὗτοι ἦσαν εἰς κιννοὶ κορμοὶ. ὅθεν αὐτοὶ κιννοὶ. Νῦν ἀποθηκεύεται ἐξ κιν οἰκίαν ἐξ ἀμειβάρια.....

- 4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ..... *ἐξ τῆς ἀκρυψίας* .....

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοῦ καλυτέρου στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ....

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θριβέν
ἀπὸ τοῦ καλυτέρου στάχους.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχῶν, τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Δ'. ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Οὐδέν ἔθιμα σχετιζοῦ με πύρα
ἔπαρχει.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανὸς κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ; ....

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; Ἄν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ; .....

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ᾠσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . . .

.....
.....
.....
.....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . . . .

.....
.....
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΛΟΓΗ ΣΠΟΡΟΥ.

Η καλλιέργεια των διμυατρικών
αφ' των περιοχών κατ' εξαγωγή κατά και
αισθητάς τρόπον:

Ο γεωργός από το προηγούμενον έτος
έχει επιλέξει τον σπόρον, που δαί χρησιμο-
ποιήσει δια των σπορών κατά το έσομε-
νον έτος. Προκειμένου δια το σιτάρι,
ο γεωργός είδε από μέρος του χωραφίου
έχει ψαυμένην στάχυν, τούς έδέρβε
και τούς αχάνιβε χειριστά δια τα τμή-
χρησιμοποίησι η' σπόρον κατά το έ-
σόμενον έτος. Το αεινικωμα έγινε
δια της χειρής με' ξύλινον κόπανον.

Ἡμετέρας τὸν σπόρον ἐγράφε εἰς
ἐκείνῳ μέρει. Τὸ ἴδιον γίνεται καὶ διὰ
τὸν ἀραβόκτον, καὶ τὴν σταφυραὶν οὖν
ἐκείνη τὸν σπόρον ἔγινε διὰν ξε-
φρανδύδηναν σὲ ρόβες (ἐξ αὐτῆς
τὸν φῆλον ἐπὶ τὸν κυρίαν καρπὸν
τὸν ἀραβόκτον). Τότε ἐδιακρίθησαν
οἱ πρὸς μεριὰς καὶ γναλισσεῖς ρό-
βες καὶ εὐμετέρας ξεφρανδύδηναν
καρπὸν μὲν καὶ.

Ἡμετέρας ὁ καρπὸς ἔχει τὸν σπόρον ἐ-
κείνῳ. Δὲ ἀπομένει παρὰ τὸν ἐ-
κείνῳ καὶ τὸν καρπὸν τὸν.

ΟΡΓΑΝΑ ΧΟΡΑΦΙΟΥ

Προειμένον γὰρ τὴν σποράν τὸν

έτσι, τό καράφι εἰς περιβόλους γαργῆ
δα ἄρμυται, ἀλλ' ἐπένεται ἀπ' αὐταῖς.
Ἡ ἐπορά γίνεταί τό φθινόπωρο (Νοέμβριο).

Ἡ ἐπορά τῶν ἀραβοσίτων, ποῦ εἶναι καί
ἡ βασικότερα καλλιέργεια ἐξ τῆς περιχθύν
μας γίνεταί τῷ ἵνοιξι (Μάρτιο-Ἰούλιο).

Εἰς τό ὄρμημα χρησιμοποιοῦνται καί
πλοῖνα, οἱ ὅποιοι διακίβηται ἐπ' αὐτόν
τάματα, μεγάλα γεράκια κίβηται. (Βα-
ρονί τῆς μετάνεας). Ἐντάπου ἀνέμενος
εἰς αὐτοῦ τῶν καράφιν, εἰς ποῦ δα
μπορεῖ νά πάρῃ τό ἀνέμερι. Τό κτύ-
σμα τῆς μετάνεας γίνεταί καί κα-
τά τῆς ἐποράς.

Πολλοί γεωργοί συνηθίζουν νά
σπαρίζουν τό καράφι μετὰ τῆς

βίποραι.

ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΣΠΟΡΑ

Ὁ γεωργὸς, πρὶν πρῶτ' αὐτῷ τὰ
κόσμεν, τὰν γῆν, τὸ ἄλγος, τὸ ὕψος, τὴν
γεῖαν, τὸν οὐρανὸν καὶ ὅτι ἄλλο πρὶν
ἀποκαταστήσῃ καὶ γῆναι πρὶν τὸ καρ-
πῆ. Τοιοῦται τὸ ἄλγος ἐξ τῶν
ἀνδρῶν τῶν καρπῶν, ὡς τὸ καὶ ποιεῖ
τὴν γῆν καὶ πρῶτον. Κατόπιν ποιεῖ
τὸ κόσμον, τὸ τοιοῦται ἑκα-
στον ἐν ἄλγος καὶ ἐν πο-
τεῖα τῇ γῆν τὸν γῆν ἐπὶ τῷ
τραχύν. Πρῶτ' τὴν γεῖαν, τὴν δὲ
χρῆσι' ἐν τῷ καὶ ἄλγος, ἐκπύει
τὸ ἄλγος, πρῶτ' τὸ σταθμῶν ἐξ τῶν
αὐτῶν καὶ ἀποκαταστήσῃ πρῶτ'

από τὴν γυναῖκα (μακρί) πρὸ τοῦ σπι-
ταίου τοῦ ἀπορροῦν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ. Ἐν
ἐνταύτῃ τὴν αὐτὴν τὴν ἐκκέντησιν με-
τὰ δὲ τὴν ἐκκέντησιν ἔχει δεικνύοντα τὰ ποταμὸν
τὰ νεράτα, τὰ δὲ τὴν αὐτὴν τὴν χει-
ροναυτὴν ἀπὸ τὴν νεοκέντησιν.

Κάμνι τὸ σπυρὸν τὸν παρὲν τὴν
ἐκκέντησιν καὶ ἀπορροῦν τὸ ὄρυγμα
ἐκκέντησιν μετὰ τὸ ἀπορροῦν
εἶναι ἐκκέντησιν μετὰ τὸν ποταμὸν, κατ'
ἐκκέντησιν μετὰ τὸν ποταμὸν δὲ τὸν ἀ-
πορροῦν εἶναι ἐκκέντησιν.

Ἐν αὐτῇ ἐκκέντησιν, ἐκκέντησιν
καὶ τὸν ποταμὸν ἐκκέντησιν ἐκκέντησιν
ἐκκέντησιν ἐκκέντησιν ἐκκέντησιν
ἐκκέντησιν ἐκκέντησιν ἐκκέντησιν.

για την πόρτα είναι, ο πόρτα πέντε-
ται δύο τα μιστά αρχικώς πορτί,
πορτί στα στακτά.

Τίς ούρξ του χαραγού, δίδου δέ
πέρνει το αλέρτι τίς αλάπουν αι
γιαυξ αι μαυόρμας βωλκού-
ποι.

ΘΕΡΙΣΜΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Εἰς τὴν περικύμα εὐδριμα
ἀρχεται τὸ ἴσλιον. Γίνεται ὑπὸ αὐ-
δρῶ καὶ γιαυξ. Ἐργάται δὲ
χρυσιοποιούσαι. Ὁ ἄλ μαυρὴ ἔμ-
δι τὸ ἄλιν εἰ τὸ ἔριμα.

Ὁ ἔριμα ἔγινετο καὶ γίνεται
μεῖ δρεπάνει οδοιπνίῃ ἢ καὶ δρε-
πῆ ποδῶν. Ὁ ἔριμα ἀρχίγει αὐτὸ

καὶ μὲς οὐρῇ τῆς καρδίας καί
καταρτίζει ἐξ αὐτῆς ἄλλων οὐρῶν ἐπο-
ριξ, ἑποριξ.

Ἡ καρτερία ὑπέρκειται τοῦ δι. σπρί-
του πάλιν ἀπὸ τοῦ ἔδωτος. οἱ ἀποστο-
λικοὶ στάχυν παλαιότερον ἐποσοδοῦν-
το διὰ τῶν ἐδωτῶν χερσὶν-χεριξ. Σήμε-
ρα τοποθετοῦνται πάλιν χερσὶν μαζί
(χειρόβολα) καὶ μαχίαι σπρί τῶν αὐ-
τῶν κατέδωτον. Μικροὶ καὶ τὸ
ἐδωτῶν οἱ οὐροὶ σπρί καὶ δύναν
δεξιότητα καὶ χερσὶν. τὸ δέξιμο
πῆλται μὲς μεγάλην ἐπιρροήν
στάχυν πάλιν ἐμπεριέχοντες. Παλαι-
ότερον καὶ δεξιότητα ἐδωτῶν καί χερ-
σὶν ἀπὸ τῶν δυνάμεων σπρί.

ἔκ τινος καὶ ἔλα τὰ δεικνύοντα τινος.
τρανύοντα ἐξ ἑνα κέρη τοσ παραγί.
μέ τὸν ὡρὸν ἐνταῦθα μεταξὺν,
ἐξ ὅ ἀνὸν, ἀπὸ ἀντιστοίχου,

Συνεπείνετο δὲ τὸν δεικνύοντα
ἀποσυνδύη καὶ τινος δεικνύοντα
ἐπὶ τὸν δεικνύοντα.

ἔδω στο ἀνὸν καὶ δεικνύοντα τὸ-
ποσυνδύη δεικνύοντα καὶ ὅταν ὁ δεικνύοντα
κρίνη κατὰ τινος ἀνὸν καὶ ὡρὸν
ἐξ ὅ ἀντιστοίχου.

ΑΛΕΞΙΣΜΟΣ.

ἔτοιμάζεται τὸ ἀνὸν. Ἀποσυνδύη με-
κῆμα καὶ ὡρὸν τινος. Συνεπείνε-
ται καὶ ὅταν ὁ δεικνύοντα τὸ
ἀντιστοίχου.

Στο μέσον τῆς ἀκμῆς εὐάρεστος οὖν
 ἐλπίς (στρήγος). Ὑπὸ τὸ κέντρον
 ἀρχίζει ἡ τοποθέτησις τῶν σταύρων πρὸς
 ἀκμῆν. Ἡ πρώτη βερὰ δα' κοιτᾷ-
 με πρὸς τὰ ἔξω. Ἐνῷ οἱ ἄλλοι βερὰ δα'
 ἔχον τὰ καρπὸν (στάχυς) πρὸς τὰ μέσα.

Ἀκριβέστερ' ὁ γεωγρῶς τοποθετεῖ τὰ γὰρ
 ἄλλα ἢ τὸ δία ἐξ τῆς ἀκμῆς. Ἡ ἔμπρ
 ἔνῃ μεγάλου ὅγκου προβάλλεται ἐξ
 τῶν στρήγων καὶ ἡ ἄλλη ἔμπρ
 περνᾷ ἀπὸ τοῦ καπίστρι τῶν γάων,
 κομποσταίγεται ἐκεῖ καὶ συνεχίζει
 πρὸς τὸ ἄλλο γῶν ἢ καὶ τὸ τρίτον
 καὶ δίνεται ἀπὸ τοῦ καπίστρι, προσι-
 κύνον περὶ ἱστίων. Τὰ βόδια φέ-
 ρου γυγόν.

Ὁ τετρακισμὸς τῶν στάσεων καὶ ἡ ἔξα-
μηρος καρπὸς γίνεσθαι δεκάτης σπεί-
ρας ὑπὸ τῶν ποδῶν τῶν ζώων.

Ἀποσπᾶται τὸ λίχνισμα, δεκά τε
ἀποχωρεῖται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοῦ ἄκρου.

Τὸ λίχνισμα γίνεσθαι μετὰ τὸ ἑλόμενα-

ρο. Τελικῶς κομμίζεται τὸ σπᾶρι
καὶ ἔνθα ξεχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ
τοῦ ἄκρου. Ὁ καρπὸς ἔχει τὸ

παπαδιάκιον καὶ μετριάκιον, ἐπὶ
καὶ δύο ἄλλα στῆν καδύνα.

Ἡ βιδύρα εἶναι ὁμοίαν ξέλι-
νον ἀκριβοῦς καὶ 15 ὀνάρων.

Κατόπιν τὸ σπᾶρι (καρπὸς)
τοποθετεῖται ἐν τῷ ἀμπαρὶ καὶ
τὸ ἄκρον ἐν τῇ ἀκρύνῃ.

Πολαιοίερν ἀντί τῶν ἀρπαγίων
ἐργασιοποιούντο κινέσια. Τά
κινέσια ὑπο ~~ἐκ~~ κορμοὶ δένδρων
κούφιοι, ἀφ' οὗ ἀριῶτα ἐκμαλίσαν-
το κατὰ πλάγην.

Ὁ θερισμὸς ἀπὸς διμυτρίανων
(κισσινά, γαββία, γαμβέ, ρελίνδα) ἐγ-
γίοντο ^{πρὸς} ἀκρότητα ἐκτείναντο. ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ ἀκρότητα τοῦτον ἐγίνετο ἐξ
ἐκτὸς τῶν ἐπαισίων με' ἐκτείναν
ἐκτὸς τῶν ἐκτείναν. Χειρίζ-χειρίζ
ἐκτείναν τῶν ἐκτείναν ἐκτείναν
ἐκτείναν καὶ με' τῶν ἐκτείναν ἐκτείναν
ἐκτείναν ἐκτείναν ἐκτείναν ἐκτείναν
ἐκτείναν ἐκτείναν ἐκτείναν ἐκτείναν.

Σήμερα εἰς τὴν περιοχὴν μα-
καστιερφεῖται κυρίως ἀραβόσση.
Ὁ θερικὴς τούτου γίνεσθαι μέ-
δοντινὸ δρεπάνι καὶ τὸ δελνί-
σμα μετ' αὐτὸ πᾶν.

Ἡ ρόχα (εἴτοι λέγεται τὸ ξύλινον
σέλας καὶ πάλιν σὺν ἄλλῳ σιδήρεον
ἀποκαταλεγεῖται τὸ σπιρίδι) ἀπο-
καταλεγεῖται, ἐν τῷ γυμνῷ, ἐν τῷ
γυμνῷ εἰς τὸ χυρῶς. Τοποθετεῖται,
εἰς τὸ πονβάκι καὶ μεταφέρεται
εἰς τὸ σπῆτι. Ἐν τῷ τοποθετεῖται εἰς
ἀποθήκην καὶ ἐν τῷ σπῆτι ἀποκα-
θεῖ τὸ ξεφλάνδιον. Διὰ τὴν τα-
ρὰ γίνεσθαι πάλιν καλὴν τὴν
καρπὸν. Ἐν τῷ ρόχῃ ἡ σπῆτιναι

αερεμιάς με' δύο γάλα πα' αέ-
ναιαι σό σήκη ή αποκόπται
θα τά γάλα και αποδημιεύεται.

ή κατα γάλα χρόνι γίνται
το αχάνισμα με' ται' κόπανα, δ-
πη και εξ ται' γαίδια, κοκκιάωτ.
το λίκνισμα γίνται με' τό

κωμικόν.
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ